

# PÄIHDESUUNNITELMA - TOINEN ASTE

---

ETELÄ-KYMENLAAKSON AMMATTIOPISTO

(VOIMASSA VUODEN 2020 LOPPUUN ASTI)

Opiskeluhoolto

## Sisällys

Johdanto .....	2
1. Oppilaitoksen päihdesuunnitelma .....	3
2. Oppilaitoksen päihdetyöhön liittyvä lainsäädäntö .....	3
3. Sora- lainsäädäntö.....	4
3.1 Huumausainetestaus .....	4
3.2 Kurinpito .....	5
4. Lastensuojelu.....	6
5. Alueellinen yhteistyö päihdeasioissa .....	6
6. Suojaavat tekijät ja riskitekijät .....	8
7. Tunnistaminen ja varhainen puuttuminen.....	9
8. Tärkeitä yhteystietoja .....	14

## Johdanto

Oppilaitoksen päihdesuunnitelma on väline, joka auttaa oppilaitosta suunnittelemaan ehkäisevää toimintaansa. Päihdesuunnitelman tulee myös sisältää kirjalliset toimintaohjeet opiskelijoiden päihteiden käytön ehkäisemiseksi sekä päihdeongelmiin puuttumiseksi. Tavoitteena on helpottaa työ- ja opiskeluyhteisön jäsenen toimintaa tarjoamalla yhteiset puitteet ja toimintatavat sekä tehdä oppilaitoksen ehkäisevästä päihdetyöstä järjestelmällistä ja näkyvää. Päihdesuunnitelman on oltava jokaisen työyhteisön jäsenen tiedossa. Hyvä päihdesuunnitelma ei sisällä vain toimintakaaviota ongelmatilanteita varten, vaan myös laajempia linjauksia arkiseen toimintaan. Ehkäisevän työn käytäntöjen kautta voidaan tarkastella hyvinvointia laajempaan ilmiönä ja kiinnittää huomiota asenteiden sekä toimintatapojen muokkaamiseen.

Ehkäisevä päihdetyö on mitä suurimmassa määrin terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Toisen asteen opiskelijat ovat elämänvaiheessa, jossa oma suhde päihteiden käyttöön mietityttää. Lisäksi päihteiden käyttö koskettaa tavalla tai toisella kaikkien ihmisten elämää, oli se sitten erilaisien sosiaalisten tilanteiden ja vapaa-ajan vieton, läheisen päihdeongelman tai vaikka passiivisen tupakoinnin kautta. Ehkäisevällä työllä ei ole tarkoitus vaikuttaa vain päihteitä käyttäviin, vaan kaikkiin yhteisön jäseniin.

### Mitä ehkäiseväpäihdetyö on?

- ehkäisevä päihdetyö edistää päihteettömiä elintapoja, vähentää ja ehkäisee päihdehaittoja ja pyrkii ymmärtämään ja hallitsemaan päihdeilmiöitä.
- Päihteiksi luetaan alkoholi, huumeet ja tupakka sekä mm. lääkkeet ja liuottimet, jos niitä käytetään päihtymistarkoituksessa. Myös toiminnalliset riippuvuudet kuten peliriippuvuus kuuluvat ehkäisevään päihdetyöhön.
- ehkäisevällä päihdetyössä vaikutetaan: päihteitä koskeviin tietoihin, asenteisiin ja oikeuksiin, päihdehaitoilta suojaaviin tekijöihin ja riskitekijöihin sekä päihteiden käyttötapoihin, saatavuuteen, tarjontaa ja haittoihin.

## 1. Oppilaitoksen päihdesuunnitelma

Oppilaitoksen päihdesuunnitelmasta selviää yhteistyössä koko henkilöstön kanssa laaditut kirjalliset toimintaohjeet opiskelijoiden päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja päihdeongelmiin puuttumiseksi. Tarkoituksena on luoda ennen kaikkea selkeät yhteiset pelisäännöt koko kouluyhteisölle.

Ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa oppilaitokset ovat avainasemassa, sillä ne tavoittavat lähes kaikki nuoret – myös ne, jotka ovat päihteiden käytön kannalta suurimmassa riskissä. Varhainen tunnistaminen ja tuen tarjoaminen ovat keskeiset tavoitteet, johon opetuksessa, opiskeluhuollossa ja yhteistyössä kotien sekä ympäröivän yhteisön kanssa tulee pyrkiä.

Ehkäisevä päihdetyö ammatillisessa koulutuksessa perustuu opetussuunnitelman perusteisiin ja ammatillisen koulutuksen tavoitteisiin. Päihteettömyyden tulisi näkyä

- opintojen sisällöissä
- oppilaitoksen toimintakulttuurissa
- päihteettömyyteen kannustamisena

Päihdekasvatus on keskeinen ehkäisevän päihdetyön muoto kouluissa ja oppilaitoksissa. Päihdekasvatusta toteutetaan osana normaalia opetusta ja toimintaa. Ehkäisevä päihdetyö ei ole vain ammattilaisten asia, vaan jokainen vaikuttaa oman yhteisönsä päihdekulttuurin muotoutumiseen. Oppilaitoksessa päihdekasvatukseen osallistuu koko henkilökunta, vaikka päävastuussa onkin opiskeluhuoltoryhmä. Päihdesuunnitelman laatiminen on panostus hyvinvointiin, sillä ehkäisevä päihdetyö nivoutuu tiiviisti muuhun terveyden edistämiseen. Päihteettömien elintapojen edistämisen lisäksi ehkäisevä päihdetyö ehkäisee ja vähentää päihdehaittoja sekä pyrkii ymmärtämään päihdeilmiöitä.

## 2. Oppilaitoksen päihdetyöhön liittyvä lainsäädäntö

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön ja päihteiden käyttö on työturvallisuusriski käyttäjälle, muille opiskelijoille ja henkilökunnalle (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017). Oppilaitoksen järjestyssäännöt kieltävät päihteiden hallussapidon ja niiden vaikutuksen alaisena esiintymisen. Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön ja päihteiden käyttö on työturvallisuusriski käyttäjälle, muille opiskelijoille ja henkilökunnalle (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017). Työturvallisuuslakia (738/2002) voidaan soveltaa opiskelijan työhön koulutuksen yhteydessä opiskelijan suorittaessa koulutukseen kuuluvaa työpaikalla järjestettävää koulutusta tai työhön tutustumista oppilaitoksen ulkopuolella. Alkoholilaki (1102/2017) kieltää alaikäisen alkoholin hallussapidon ja käytön. Lisäksi alkoholilaki kieltää alkoholin välittämisen alaikäiselle. Päihdehuoltolaki (41/1986) velvoittaa viranomaiset yhteistyöhön: ”Eryistä huomiota on kiinnitettävä päihdehuollon ja muun sosiaali- ja terveydenhuollon, raittiustoimen, asuntotoimen, työvoimaviranomaisten, koulutoimen, nuorisotoimen sekä poliisin keskinäiseen yhteistyöhön”.

Mahdollisia huumetestejä tehtäessä on huomioitava perustuslaissa (731/1999) määritellyt ja turvatut yksilön perusoikeudet, kuten henkilön vapaus, koskemattomuus ja yksilön suoja. Huumausaineen käyttörikoksesta määritellään rikoslaissa (654/2001). Huumausainelainsäädäntöä on uusittu huumausainelaisissa (373/2008) sekä muuntohuumeisiin liittyvässä huumausainelaisissa (322/2011). Lisäksi laissa (951/2011 § 34a) säädetään opiskelijoiden huumausainetestauksesta.

Merenkulun koulutuksessa ja merityössä keskeisiä määräyksiä ovat seuraavat lait ja asetukset:

- Merityösopimuslaki 756/2011
- Laki laivaväen lääkärintarkastuksista 1171/2010
- Merilaki 674/1994
- Laki laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta 1687/2009
- Valtioneuvoston asetus aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevyydestä 508/2018

Merenkulun opiskelijoilta vaaditaan merimieslääkäritarkastus. Alkutarkastus tehdään vain kerran uran alkaessa/haettaessa oppilaitokseen, jatkossa tarkastukset ovat uusintatarkastuksia. Lain mukaan alkutarkastus tulisi aina suorittaa virallisessa merimiesterveyskeskuksessa. Uusintatarkastus voidaan suorittaa esim. yksityisellä lääkäriasemalla kuitenkin merimieslääkäriin toimesta. Yleislääkäriin antamia todistuksia ei hyväksytä missään tilanteessa.

Tarkastuksessa vaaditaan alkoholirajaksi 0,0 promillea ja huumeiden käytölle ehdoton kieltö! (Oppilaitoksessa ja oppilaitoksen alueella, asuntolassa sekä työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa). Merimieslääkäritarkastuksen tavoitteet voidaan asettaa seuraavaan järjestykseen:

1. Taata, ettei meriturvallisuus vaarannu merityötekijän terveydellisten tekijöiden tähden. Tavoitteena mitataan työkykyisyyden kriteerein laivaolosuhteissa.
2. Taata, ettei muiden laivassa työskentelevien terveys ja turvallisuus vaarannu.
3. Taata, ettei tarkastettavan oma terveys ja turvallisuus vaarannu.

### 3. Sora- lainsäädäntö

Lainsäädäntö koskien mm. opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista, opiskelijaksi ottamisen esteitä sekä huumausainetestausta ja kurinpitoa tuli voimaan 1.1.2012 (nk. SORA-lainsäädäntö). Tällöin muutettiin yliopistoja, ammattikorkeakouluja, ammatillista koulutusta ja ammatillista aikuiskoulutusta koskevia lakeja sekä rikosrekisterilakia. Lisäksi perustettiin opiskelijoiden oikeusturvalautakunta.

Lakimuutoksilla pyritään lisäämään korkeakoulujen ja koulutuksen järjestäjien mahdollisuutta puuttua tilanteisiin, jotka liittyvät opiskelijoita koskeviin soveltumattomuus- ja turvallisuuskysymyksiin. Erityisesti pyritään parantamaan potilas- ja asiakasturvallisuutta, liikenteen turvallisuutta, alaikäisten turvallisuutta, opiskelu- ja työyhteisön turvallisuutta sekä yksittäisen opiskelijan oikeusturvaa.

#### 3.1 Huumausainetestausta (laki 951/2011 § 34a)

Koulutuksen järjestäjä voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä tai työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa tai että opiskelijalla on riippuvuus huumeista. Edellytyksenä on lisäksi, että testaaminen on välttämätöntä opiskelijan toimintakyvyn selvittämiseksi ja opiskelija toimii sellaisissa tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä ja jossa huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena toimiminen:

- 1) vakavasti vaarantaa opiskelijan itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä;
- 2) vakavasti vaarantaa liikenteen turvallisuutta;

- 3) vakavasti vaarantaa salassapitosäännöksiin suojattujen tietojen suojaa tai eheyttä; tai
- 4) merkittävästi lisää koulutuksen järjestäjän, 16 §:ssä tarkoitetun työpaikan tai 17 §:ssä tarkoitetun työnantajan hallussa olevien huumausainelain (373/2008) 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen aineiden laittoman kaupan ja leviämisen riskiä.

Huumausainetestiä koskevalla todistuksella tarkoitetaan koulutuksen järjestäjän osoittaman laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa todistusta, josta ilmenee, että opiskelijalle on tehty testi huumausainelain 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun huumausaineen käytön selvittämiseksi, sekä testin perusteella laadittu selvitys siitä, onko opiskelija käyttänyt huumausaineita muihin kuin lääkinnällisiin tarkoituksiin siten, että hänen toimintakykynsä on heikentynyt. Todistus on esitettävä koulutuksen järjestäjän määräämässä kohtuullisessa ajassa. Huumausainetestiä koskevan todistuksen vaatimisesta on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle.

Koulutuksen järjestäjän tulee yhteistyössä opiskelijahuollon toimijoiden kanssa laatia kirjalliset toimintaohjeet opiskelijoiden päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja päihdeongelmiin puuttumiseksi.

Koulutuksen järjestäjä vastaa tässä pykälässä tarkoitetusta huumausainetestiä koskevasta todistuksesta aiheutuvista kustannuksista. Opiskelijalle tehtävään huumausainetestaukseen sovelletaan muutoin, mitä työterveyshuoltolain (1383/2001) 19 §:ssä säädetään työntekijän testauksesta.

Opiskelijan antaessa positiivisen näytteen seulassa, hän voi palata jatkamaan opintoja vasta, kun hän on toimittanut kirjallisen todistuksen kolmesta puhtaasta näytteestä oppilaitokselle. Oppilaitoksen edustaja (tiimipäällikkö) sopii A-klinikan kanssa kolmesta erillisestä testauskerrasta. Jos opiskelija jättää menemättä testeihin tai ei toimita testitulosta oppilaitokselle, niin testitulos tulkitaan positiiviseksi.

### 3.2 Kurinpito (laki 951/2011 § 35)

Opiskelijalle voidaan antaa kirjallinen varoitus, jos hän:

- 1) häiritsee opetusta;
- 2) käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti;
- 3) menettelee vilpillisesti tai muuten rikkoo oppilaitoksen järjestystä;
- 4) kieltäytyy 34 a §:ssä tarkoitetun huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisestä; taikka
- 5) on 34 a §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella käyttänyt huumausaineita muihin kuin lääkinnällisiin tarkoituksiin siten, että hänen toimintakykynsä on heikentynyt.

Jos teko tai laiminlyönti on vakava tai jos opiskelija jatkaa 1 momentissa tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi.

Opetusta häiritsevä, väkivaltaisesti tai uhkaavasti käyttäytyvä tai toisen henkeä tai terveyttä vaarantava opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta. Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on

olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Jos opiskelija kieltäytyy 32 a §:n 1 momentissa tarkoitetuista terveydentilan toteamiseksi suoritettavista tarkastuksista ja tutkimuksista, häneltä voidaan pidättää oikeus opiskeluun siihen asti, kunnes hän suostuu tarvittaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin. Jos opiskelija kieltäytyy 32 a §:n 4 momentissa tarkoitettusta rikosrekisteriotteen nähtäväksi antamisesta, häneltä voidaan pidättää oikeus opiskeluun siihen asti, kunnes hän suostuu toimittamaan rikosrekisteriotteen nähtäväksi. 35 a §

Menettely opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevassa asiassa sekä kurinpi-toasiassa opiskelijalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta päättää rehtori. Opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta, määräaikaisesta erottamisesta, asuntolasta erottamisesta sekä opiskelusta pidättämisestä päättää koulutuksen järjestäjän asettama monijäseninen toimie-lin.

#### **4. Lastensuojelu**

Lastensuojelulaissa (2007/417) lapsi määritellään alle 18-vuotiaaksi henkilöksi. Lastensuojelulain piiriin kuuluu suurin osa nuorten toisen asteen ammatillisen koulutuksen opiskelijoista. Lastensuojelulaissa keskeistä on lapsen edun periaate. Lastensuojelulaissa (2007/417,25§ (12.2.2010/88)) todetaan, että mm. kaikki opetustoimen palveluksessa työskentelevät henkilöt ovat velvollisia ”salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan kunnan sosiaalihuol-losta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä”. Lasten päihteiden käytön tunnistamisessa oppilaitoksen henki-lökunta on tärkeässä roolissa huoltajien lisäksi.

HUOM!

Jos lastensuojeluilmoituksen aiheellisuudesta on epävarmuutta, voi lastensuojelua aina konsul-toida. Konsultaatiossa opiskelija jää anonymiksi. Keskustele yhdessä opiskelijahuoltohenkilös-tön kanssa opiskelijasta tunnetusta huolesta.

#### **5. Alueellinen yhteistyö päihdeasioissa**

Kymenlaakson alueella päihdehoidosta vastaa A-klinikkasäätiön Kotkan ja Kouvolan yksiköt. A-klinikan palvelut on tarkoitettu kaikenikäisille erilaisista päihde- ja muista riippuvuusongelmista kärsiville henkilöille sekä heidän läheisilleen. A-klinikoilla hoidetaan myös päihteiden käytöstä aiheutuneita vieroitusoireita. Hoito on luottamuksellista, ja käynnit klinikalla ovat asiakkaalle maksuttomia. A-klinikalle ei tarvita lähetettä, vaan ajan voi varata itse.

Asiakkailla on mahdollisuus hakeutua avohoitoyksiköihin ilman ajanvarausta päivystysajoille. Kullakin avohoitoyksiköllä on omat päivystysaikansa, jolloin hoitoon voi tulla ilman ajanva-rausta. Kotkassa päivystys on arkipäivisin klo 8.00 - 16.00. Päivystysvastaanotolla kartoitetaan asiakkaan tilanne ja arvioidaan hoidon kiireellisyys.

Avohoidon palvelut muodostuvat yksilö-, pari-, perhe- ja ryhmätapaamisista sekä verkoston kanssa tehtävästä työstä. Katkaisu-, vieroitus- ja kuntouttavan hoidon tukena voidaan käyttää

lisäksi tarpeelliseksi katsottua lääkehoitoa. Erilaisia erityishoitoja, kuten korva-akupunktiota, kirkasvalohoitoa ja rentoutushoitoja on tarjolla hoitoyksikön mahdollisuuksien mukaan. Hoitokäynteihin on tarvittaessa mahdollista sisällyttää päihteidenkäytön seuranta esim. alkometripuhallutuksia ja huumeseeuloja.

Jokaisen asiakkaan hoito on yksilöllinen. Hoitosuunnitelmaa tehdään ja arvioidaan yhdessä asiakkaan kanssa. Mikäli avohoidon keinot osoittautuvat riittämättömiksi, asiakas ohjataan laitoshoitoon tai muuhun tarkoituksenmukaiseen palveluun. Hoidossa käsitellään päihteisiin ja muihin riippuvuuksiin liittyviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia ongelmia sekä järjestetään tarvittaessa tukitoimia ja jatkohoitoa arvioidaan tapauskohtaisesti.



## 6. Suojaavat tekijät ja riskitekijät

Oppilaitoksen henkilökunnan on hyvä tuntea seuraavat riskitekijät ja suojatekijät voidakseen vahvistaa opiskelijoiden kouluhyvinvointia:

Suojaavat tekijät oppilaitoksessa	Riskitekijät oppilaitoksessa
selkeät säännöt/ohjeet ja odotukset aikuisten taholta	viihtymättömyys
myönteiset teot huomioidaan	oppimisvaikeudet
yhteenkuuluvuuden ja kiintymyksen tunteet	epäjärjestys, jäsentymättömyys
hyvä tunne- ja sosiaalinen ilmasto	kohtuuttomat odotukset koulun ja aikuisten taholta
opiskelijat viihtyvät ja koulutyö sujuu hyvin	epäonnistuminen opinnoissa
menestys koulutyössä/onnistumisen tunteet	poissaolot
opiskelijoiden osallisuus	kiusaaminen tai kiusatuksi tuleminen
selkeät rajat kiusaamiseen, vahingontekoon ja poissaoloihin	
hyviä aikuisia esikuvia	
<b>Kotona</b>	<b>Kotona</b>
selkeät säännöt ja odotukset huoltajien taholta	päihteidenkäyttö
hyvät ja rakastavat suhteet ja luottamuksellinen keskusteluyhteys	puutteet kiintymyssuhteessa, kasvatuksessa ja huolenpidossa
myönteiset teot huomioidaan	huonot välit huoltajiin
hyvä käsitys siitä, mitä nuori puuhaa kodin ulkopuolella	vakavat ristiriidat perheessä
huoltajien kielteiset asenteet nuoren päihteidenkäyttöön	huoltajat tai muut aikuiset, jotka tarjoavat tupakkaa ja alkoholia
	huoltajat eivät tiedä, mitä nuori tekee vapaa-aikanaan
<b>Yksilö, toverit</b>	<b>Yksilö, toverit</b>
sosiaaliset ja kognitiiviset taidot	varhainen ja pitkäaikainen epäsosiaalinen käyttäytyminen
koulumenestys	keskittymisvaikeudet
toverit ja harrastukset	toverit, joilla on ongelmia
kyky selvittää ristiriitoja	myönteisesti päihteisiin suhtautuvat toverit
kyky sietää pettymyksiä	päihteidenkäytön varhainen aloittaminen ja myönteinen asenne niitä kohtaan
kyky käsitellä riskejä	biologiset/geneettiset tekijät
kyky ennakoida seurauksia	aikuiset, jotka tarjoavat päihteitä
tunne siitä, että omaan elämään voi vaikuttaa	hyvien aikuisten esikuvien puuttuminen
aikuisia esikuvia ja luottamukselliset suhteet aikuisiin	
<b>Yhteiskunnassa</b>	<b>Yhteiskunnassa</b>
päihteiden saatavuuden rajoittaminen	päihteiden saatavuuden puutteellinen valvonta
selkeät odotukset ja säännöt nuorten päihteidenkäytön suhteen	epäselvät odotukset ja säännöt nuorten päihteidenkäytön suhteen

## 7. Tunnistaminen ja varhainen puuttuminen

Henkilökunnan tulee puuttua opiskelijan päihteenkäyttöön tai käytön epäilyyn opiskeluaikana välittömästi yhteisen puuttumismallin (Liite 1) mukaisesti. Tilanteen havainnut henkilö ottaa asian puheeksi opiskelijan kanssa ja arvioi tilanteen. Tilanteeseen voi pyytää työpariksi opettajan tai jonkun opiskeluhuoltohenkilön. Opiskelija ohjataan pois opiskelutilanteesta ja alaikäisen osalta otetaan yhteys huoltajaan. Huoltajan kanssa neuvotellaan tilanteeseen liittyvistä jatkotoimenpiteistä. Vaarallisesti käyttäytyvän opiskelijan kohdalla pyydetään poliisi tai hälytysvirtija paikalle. Tilanne dokumentoidaan päihdeasialomake A:han (Liite 2), joka liitetään kokonaisuudessaan opiskelijahuollon kertomuksiin.

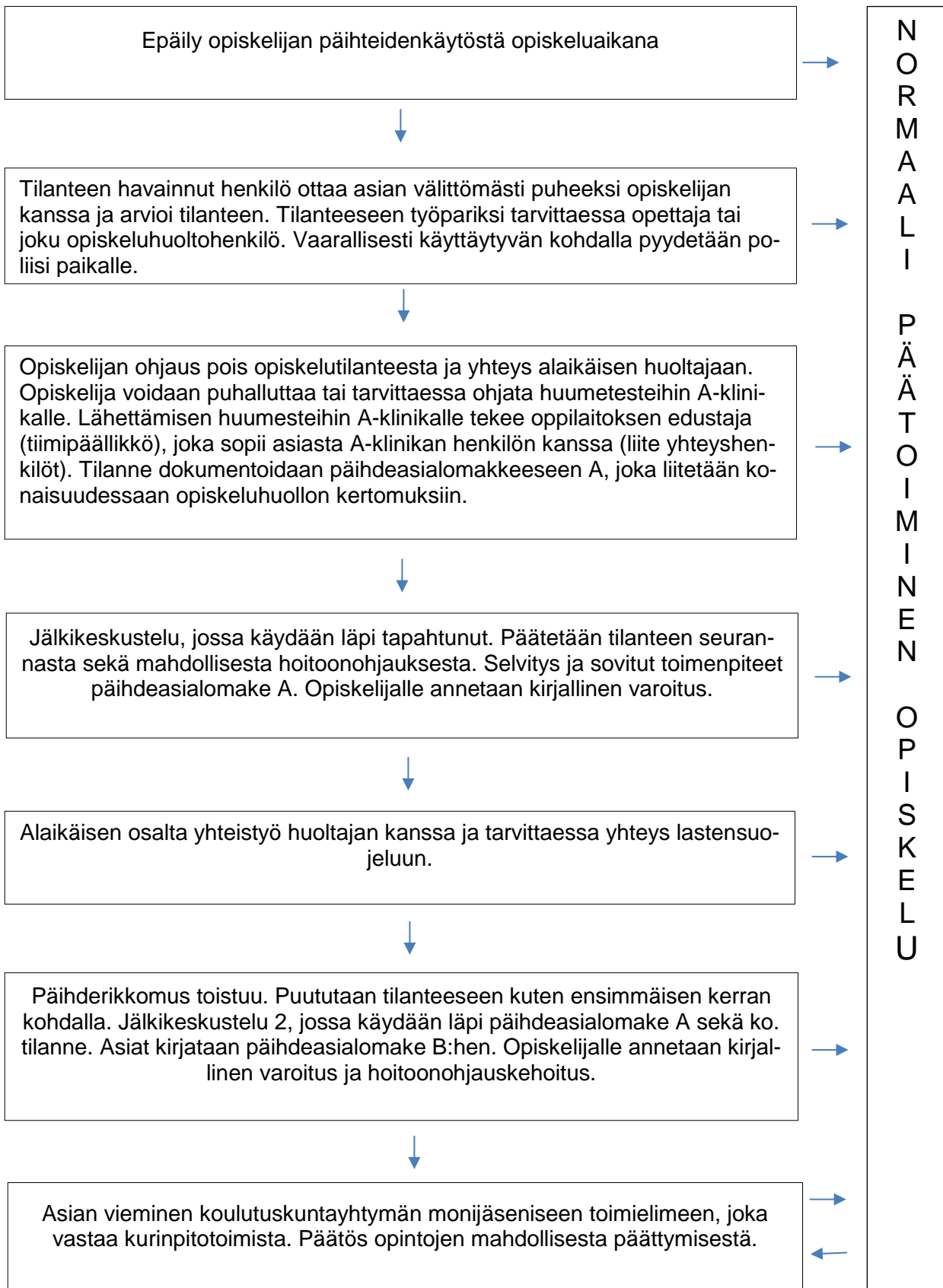
Puheeksi ottamisessa olennaista on esittää huolensa ja havaitsemansa muutokset opiskelijan käyttäytymisessä, ei siis tuoda esille pelkkää epäilyä päihteistä. Havaintojen esittämisen jälkeen voi opiskelijalta kysyä suoraan päihteen käytöstä. On hyvä huomioida, että eräät käyttäytymisen muutokset kuuluvat myös normaaliin murrosiän kehitykseen.

Seuraavana opiskelupäivänä sovitaan aika jälkikeskustelulle, jossa käydään läpi tapahtunut ja arvioidaan tilanne. Jälkikeskustelussa ovat mukana opiskelija ja alaikäisen kohdalla hänen huoltaja, asian havainnut henkilö sekä tiimipäällikkö. Neuvottelussa päätetään tilanteen seurannasta sekä tarvittaessa tehdään hoitoonohjaus (Liite 4). Asiat kirjataan päihdeasialomake A:han. Alaikäisen kohdalla tehdään yhteistyötä huoltajan kanssa ja tarvittaessa otetaan yhteys lastensuojeluun. Tilanteesta seuraa opiskelijalle aina kirjallinen varoitus.

Mikäli päihderikkomus toistuu, toimitaan samalla tavalla kuin ensimmäisellä kerralla mutta asiat kirjataan päihdeasialomake B:hen (Liite 3). Jälkikeskustelu 2 käydään asiasta ja arvioidaan tilannetta opiskelijan kanssa. Paikalla keskustelussa ovat opiskelija ja alaikäisen kohdalla hänen huoltaja, asian havainnut henkilö sekä tiimipäällikkö. Neuvottelussa päätetään tilanteen seurannasta sekä annetaan hoitoonohjauskehoitus, josta tehdään hoitosopimus (Liite 4) A-klinikan kanssa. Asiat kirjataan päihdeasialomake B:hen, joka liitetään kokonaisuudessaan opiskelijahuollon kertomuksiin. Alaikäisen kohdalla tehdään yhteistyötä huoltajan kanssa ja tarvittaessa otetaan yhteys lastensuojeluun. Tilanteesta seuraa aina opiskelijalle kirjallinen varoitus.

Päihdeongelman jatkuessa apulaisrehtori ja opiskelijahuoltohenkilöstö neuvottelevat ja päättävät tapauskohtaisesti jatkotoimista, tilanteen ratkaisemisesta ja asian viemisestä koulutuskuntayhtymän monijäseniseen toimielimeen, joka vastaa kurinpitotoimista.

## Puuttumismalli päihteidenkäyttöön kaaviona



## ETELÄ-KYMENLAAKSON AMMATTIOPISTO

## PÄIHDEASIALOMAKE A

Opiskelijan nimi \_\_\_\_\_

Luokkatunnus \_\_\_\_\_

Osasto/kampus \_\_\_\_\_

Päihderikkomus todettu \_\_\_ / \_\_\_ Tilanteen havainnut henkilö \_\_\_\_\_

- päihteiden nauttiminen kouluaihana  
 päihtyneenä koulussa  
 päihtyminen todettu puhallusmittauksella  
 päihtyminen testattu A-klinikalla  
 päihtyminen todettu muulla tavoin  
 kieltäytynyt testistä  
 opiskelija myöntää päihtyneenä olonsa  
 joku muu, mikä \_\_\_\_\_

Lisäselvitys tilanteesta: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

**Jälkikeskustelu:**

Tapahtuman läpikäynti, opiskelijan oma näkemys tilanteesta: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

## Käsitellyt asiat:

- selvitetty oppilaitoksen päihdeasioiden toimintaohjeen mukaiset velvoitteet ja seuraamukset  
 selvitetty hoitoon hakeutumismahdollisuudet  
 annettu kehoitus hoitoon hakeutumisesta  
 mitä muuta sovittu, esim. seuranta-aika/kontrollikäynti: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Opiskelija on päihdeongelmien takia hoidossa:

Paikka: \_\_\_\_\_ Aloitettu: \_\_\_\_\_

Yhteyshenkilö hoitoonohjauksessa (puh.): \_\_\_\_\_

Sovitut toimenpiteet: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Tämä asiakirja on tehty kahtena kappaleena, joista toinen jää ko. opiskelijalle/opiskelijan huoltajalle ja toinen oppilaitokselle.

Paikka \_\_\_\_\_

Aika \_\_\_ / \_\_\_ \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Oppilaitoksen edustajan allekirjoitus

\_\_\_\_\_

Opiskelijan allekirjoitus

\_\_\_\_\_

Alaikäisen opiskelijan huoltajan allekirjoitus

## ETELÄ-KYMENLAAKSON AMMATTIOPISTO

## PÄIHDEASIALOMAKE B

Opiskelijan nimi \_\_\_\_\_

Luokkatunnus \_\_\_\_\_

Osasto/kampus \_\_\_\_\_

Päihderikkomus todettu \_\_\_ / \_\_\_ Tilanteen havainnut henkilö \_\_\_\_\_

- päihteiden nauttiminen kouluaikana  
 päihtyneenä koulussa  
 päihtyminen todettu puhallusmittauksella  
 päihtyminen testattu A-klinikalla  
 päihtyminen todettu muulla tavoin  
 kieltäytynyt testistä  
 opiskelija myöntää päihtyneenä olonsa  
 joku muu, mikä \_\_\_\_\_

Lisäselvitys tilanteesta: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

**Jälkikeskustelu 2:**

Tapahtuman läpikäynti, opiskelijan oma näkemys tilanteesta: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

## Käsitellyt asiat:

- lomake A:n läpikäynti  
 selvitetty oppilaitoksen päihdeasioiden toimintaohjeen mukaiset velvoitteet ja seuraamukset  
 selvitetty hoitoon hakeutumismahdollisuudet  
 annettu kehoitus hoitoon hakeutumisesta  
 mitä muuta sovittu, esim. seuranta-aika/kontrollikäynti: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Opiskelija on päihdeongelmien takia hoidossa:

Paikka: \_\_\_\_\_ Aloitettu: \_\_\_\_\_

Yhteyshenkilö hoitoonohjauksessa (puh.): \_\_\_\_\_

Sovitut toimenpiteet: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Tämä asiakirja on tehty kahtena kappaleena, joista toinen jää ko. opiskelijalle/opiskelijan huoltajalle ja toinen oppilaitokselle.

Paikka \_\_\_\_\_

Aika \_\_\_ / \_\_\_ \_\_\_\_\_

Oppilaitoksen edustajan allekirjoitus

Opiskelijan allekirjoitus

Alaikäisen opiskelijan huoltajan allekirjoitus

**Hoitosopimus**

Opiskelijan päihteettömyyden turvaamiseksi Etelä-Kymenlaakson ammattiopistosta on hoitoon ohjattu

opiskelijan nimi + sotu \_\_\_\_\_

hoitopaikkaan \_\_\_\_\_

Hoitosuunnitelma:

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Lisäksi on sovittu että jokaiseen sovittuun käyntiin kuuluu puhallus alkometriin / huumetestaus.

Mahdollisista laboratorio kokeista ja lääkehoidosta on sovittu seuraavaa:

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Hoitopaikka ilmoittaa Etelä-Kymenlaakson ammattiopiston yhteyshenkilölle:

- positiivinen alkometrin tulos varatulla ajalla
- positiivinen huumetestaus
- varatulta ajalta pois jäänti ilman ilmoitusta
- laitoshoidojaksot hoitoon ohjauksen aikana

Mahdollista hoitosuunnitelmaan tehtävistä muutoksista, hoidon päättymistä tai keskeyttämisestä toivomme teidän neuvottelevan oppilaitoksen yhteyshenkilön kanssa.

Etelä-Kymenlaakson ammattiopiston yhteyshenkilö + puh. : koulutuspäällikkö

\_\_\_\_\_

A-klinikkasäätöön yhteyshenkilö + puh.:

\_\_\_\_\_

Päiväys \_\_\_\_ . \_\_\_\_ . \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
Asiakkaan allekirjoitus ja nimen selvennys

\_\_\_\_\_  
Työntekijän allekirjoitus ja nimen selvennys

## 8. Tärkeitä yhteystietoja

**Hätäkeskus**

**112**

### **A-klinikkasäätiö**

#### [A-klinikka Kotka](#)

Turvalantie 2, 48700 Kotka  
puh. 0400 550091 (Virpi Järvensivu)  
avoinna ma - pe 8.00 - 16.00

### **Kymsote**

Eteläinen tiimi, Kotka, Hamina, Virolahti -Miehikkälä

[Lastensuojeluilmoitukset ja yhteydenotto sosiaalitoimeen, lapsen palvelutarpeen arviointi](#)

Puhelinnumero: 040 356 2307

Palveluajat: klo 8.00 - 12.00 ja klo 13.00-15.00

Osoite: Satamantie 4 B, 5. krs, 49460 Hamina

Sähköposti:paivystysjaarviointi\_etela(a)kymsote.fi

Tukikeskus Villa Jensen

#### [Turvakotitoiminta](#)

Puhelinnumero: 040 688 3570

Palveluajat: avoinna joka päivä ympäri vuorokauden ilman ajanvarausta

### **Irti Huumeista ry**

#### [Irti huumeista](#)

Puhelinnumero: 0800 980 66

Palveluajat: ma-pe 9-15, ma-to 18-21

Puhelin tarjoaa tukea, apua ja tietoa huumeiden käytön aiheuttamissa kysymyksissä. Puhelimeen vastaavat on koulutettu kohtaamaan ja käsittelemään mm. huumeiden käytön aiheuttamaa kriisiä. Puhelimeen voi soittaa nimettömänä, puhelimeen vastaavat yhdistyksen työntekijät ja koulutetut vapaaehtoiset.

